

Informacja nt. wystawy pt. „Znani nieznani. Polacy świata”

Wystawa *Znani nieznani Polacy* wchodzi w skład cyklu przedsięwzięć zatytułowanych *Polacy świata*, realizowanych przez Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Archiwum Polskiej Akademii Nauk (poprzednie przedsięwzięcia z tego cyklu to kalendarze pt. *Polacy na Syberii*, *Polacy w Ameryce*, *Polacy w krajach Azji i Pacyfiku*). Składa się z 23 różnokolorowych plansz, na których są zaprezentowane dokonania 44 wybitnych Polaków, sławnych, docenianych i podziwianych na świecie, a zupełnie nieznanymi lub prawie zapomnianymi w Polsce.

Są wśród nich polscy badacze Syberii, zesłańcy i dobrowolcy, którym świat zawdzięcza pierwsze opisy ich przybranej ojczyzny - Syberii, jak Jan Czernski czy Aleksander Czekanowski, odkrywcy morza Buriatów Bajkału, badacze jego fauny i flory, jak Benedykt Dybowski czy Wiktor Godlewski miłośnicy Jakucji, jak Edward Piekarski czy Waław Sieroszewski, dzięki którym znamy obyczaje ludu Sacha. Jest odkrywca wielu białych plam na mapach Azji, m.in. znawca starożytnej Samarkandy, glaciolog i geolog - Leon Barszczewski. Są też pisarze, poeci, których los rzucił do Kazachstanu tj. Adolf Januszkiewicz, Gustaw Zieliński. Są również duchowni, którzy oddali się posłudze duszpasterskiej by służyć potrzebującym, którzy nie mieli możliwości powrotu do swoich ojczyzn, jak w tym przypadku w Kazachstanie ks. Władysław Bukowiński, czy jezuita, lekarz okulista w Chinach Waław Szuniewicz, franciszkanin, misjonarz w Japonii Władysław Żebrowski.

Wystawa prezentuje nieznaną fakty z życia i wybitne osiągnięcia pionierów Ameryki Południowej, budowniczych mostów, linii kolejowych, dróg, portów w USA, Kanadzie, Peru czy Ekwadorze, jak Kazimierz Gzowski czy Ernest Malinowski, którego najdonioślejsze dzieło, zapewniające mu ogólnoswiatową sławę — Centralna Kolej Transandyjska — jest do dziś jednym z największych osiągnięć myśli inżynierskiej. Są przedstawieni architekci nadający kształt miastom Ukrainy, Azerbejdżanu, Gruzji, tj. Aleksander Szymkiewicz, Aleksander Rogojski, Henryk Hryniewski - współzałożyciel, profesor i prorektor Akademii Sztuki w Tbilisi. Na jednej z plansz czytamy historię Krystyna Olszewskiego - generalnego projektanta koncepcyjnego planu rozwoju Singapuru, twórcy Marina City — pięknego miasta parku nad zatoką Marina w centrum Singapuru. Poznajemy prekursora profesjonalnej fotografii w

Skandynawii Ludwika Szacińskiego, w którego atelier fotografowała się rodzina królewska, arystokracja, artyści, pioniera przemysłowej produkcji zegarków w Szwajcarii Antoniego Norberta Patka, który wszedł do historii jako genialny przedsiębiorca, a jego zegarki stały się synonimem zamożności albo przynajmniej wysokich aspiracji społecznych.

Bohaterami wystawy są też m.in.: projektant rekordowej liczby znaczków i banknotów Czesław Słania; etnografowie: w Słowenii (Emil Korytko), Mongolii (Józef Kowalewski) czy Australii i Oceanii (Bronisław Malinowski). Są wędrowcy, badacze nieznanych, trudno dostępnych obszarów Antarktyki Henryk Arctowski i Afryki Kazimierz Nowak, wynalazca i konstruktor Stefan Drzewiecki, astronom Bohdan Paczyński, współodkrywca planety OGLE-2005-BLG-390Lb.

Celem wystawy jest przybliżenie dokonań naszych wielkich rodaków, którzy zasłużyli sobie na miejsce w naszej pamięci i sercach, ponieważ nigdy nie zapomnieli, że są Polakami.

Wystawa od 2018 roku cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno w kraju, jak i z granicą. Została przetłumaczona na j. angielski i j. portugalski, j. niemiecki, j. bułgarski i j. białoruski. Była częścią wydarzeń kulturalnych organizowanych w ramach „Miesiąca europejskiego w Rijadzie” współorganizowanego przez Delegaturę UE i Ambasady innych państw członkowskich UE. Zaprezentowana została w Rezydencji Ambasadora RP, oraz w Brazylii, w Kurytybie podczas Kongresu Polonii w Towarzystwie Piłsudskiego. Ponadto, wystawa była prezentowana m.in. w Sejmie RP, w Państwowej Akademii Nauk, w Archiwum Państwowym w Lublinie, na Forum Nauki w Pułtusku, w Regionalnym Ośrodku Debaty Międzynarodowej w Toruniu, w Regionalnym Ośrodku Debaty Międzynarodowej w Poznaniu, była udostępniona Kujawsko-Pomorskiej Szkole Wyższej w Bydgoszczy na Kongres „Jeden Świat-Wiele Kultur”, w ramach którego odbyła się X Międzynarodowa Konferencja Interdyscyplinarna „Człowiek i nauka we współczesnym świecie”. W październiku 2019 roku w Porcie Lotniczym „Ławica” im. H. Wieniawskiego w Poznaniu w obecności Prezesa Rady Ministrów, Pana Mateusza Morawieckiego oraz Sekretarza Stanu MSZ, Pana Szymona Szyrkowskiego vel Sęk, Ministerstwo Spraw Zagranicznych podpisało ze spółką Welcome Airport Services Sp. z o.o. (WAS) porozumienie w sprawie udzielania pomocy repatriantom. W ramach tego wydarzenia odbyło się również uroczyste otwarcie wystawy przez Prezesa Rady Ministrów, Pana Mateusza Morawieckiego.

Wystawa Znani nieznani. Polacy świata spotyka się z bardzo dobrym odbiorem i uznaniem.

**Wykaz wybitnych Polaków, sławnych, docenianych i podziwianych na świecie,
a zupełnie nieznanymi lub prawie zapomnianymi w Polsce:**

1.	Hanna Hirszteld	23.	Józef Gosławski
2.	Ludwik Hirszteld	24.	Czesław Ślania
3.	Jan Czerski	25.	Henryk Hryniewski
4.	Benedykt Dybowski	26.	Władysław Horodecki
5.	Wiktor Godlewski	27.	Kazimierz Gzowski
6.	Aleksander Czekanowski	28.	Ernest Malinowski
7.	Edward Piekarski	29.	Henryk Groppler
8.	Wacław Sieroszewski	30.	Antoni Norbert Patek
9.	Ferdynand Karo	31.	Emil Korytko
10.	Roman Szwojnicki	32.	Józef Kowalewski
11.	Józef Morozowicz	33.	Henryk Arctowski
12.	Konstanty Wołosowicz	34.	Kazimierz Nowak
13.	Leon Barszczewski	35.	Bohdan Paczyński
14.	Julian Talko-Hryniewicz	36.	Władysław Turowicz
15.	Aleksander Szymkiewicz	37.	Michał Jankowski
16.	Aleksander Rogojski	38.	Władysław Żebrowski
17.	Henryk Bukowski	39.	Stefan Drzewiecki
18.	Ludwik Szaciński	40.	Krystyn Olszewski
19.	Michał Boyn	41.	Gustaw Zieliński
20.	Wacław Szuniewicz	42.	Adolf Januszkiewicz
21.	Bronisław Malinowski	43.	Aleksander Zatajewicz
22.	Józef Obrębski	44.	Ks. Władysław Bukowiński